

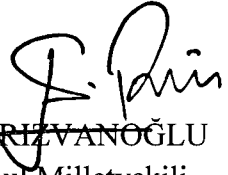

30284

Evrin RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 2.07.2025

Evrin RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili

İklim değişikliğine bağlı olarak sıklığı ve şiddeti artan sıcak hava dalgaları, özellikle büyükşehirlerde halk sağlığı açısından önemli riskler oluşturmaktadır. “Environment, development, and health: the vulnerability of sub-populations in İstanbul to heat extremes” başlıklı akademik çalışmaya göre, İstanbul’da sıcaklıkların 30,9°C’yi aştığı günlerde ölüm riski 65 yaş üstü bireylerde %20,9, serebrovasküler hastalığı olanlarda %53,4, solunum hastalığı olanlarda ise %40,7 oranında artmaktadır. Kadınlar, sosyokültürel ve fizyolojik nedenlerle daha yüksek risk altındadır.

Çalışma, aynı zamanda ölüm riskinin kentleşme düzeyine göre değiştiğini ortaya koymaktadır. Kentleşmenin düşük olduğu Adalar, Beykoz, Çatalca, Sarıyer, Tuzla gibi ilçelerde ölüm riski %18-19,5 seviyesine kadar çıkarken, çok yoğun kentleşmiş merkez ilçelerde bu oran %15-16; Maltepe, Başakşehir ve Kartal gibi ilçelerde ise %8,5 düzeyindedir. Bu farklılıklar, altyapı, konut kalitesi, sağlık hizmetine erişim, iklimlendirme olanakları ve nüfus yapısı gibi sosyal belirleyicilerle ilişkilidir.

TÜİK’in 2024 yılı “İstatistiklerle Yaşlılar” verilerine göre, Türkiye’de 65 yaş ve üzeri nüfusun oranı %10,6’ya ulaşmıştır. Bu oran, yaşlı nüfusun giderek arttığını ve bu grubun sıcak hava dalgalarına karşı daha kırılgan hale geldiğini göstermektedir. Buna rağmen, Türkiye’de hâlâ sıcak hava dalgalarına özgü, yerel kırılganlıkları dikkate alan ve sağlık etkilerini önleyici nitelikte bölgesel veya ulusal düzeyde bütüncül bir eylem planı bulunmamaktadır.

Sağlık Bakanlığı tarafından 2015 yılında yayımlanan “İklim Değişikliğinin Sağlık Üzerine Olumsuz Etkilerinin Azaltılması Ulusal Programı ve Eylem Planı” dışında, sıcak hava dalgaları gibi özgül afet türlerine yönelik güncellenmiş bir Sıcak-Sağlık Eylem Planı (Heat-Health Action Plan) bulunup bulunmadığı belirsizliğini korumaktadır. Sıcaklık eşiği tanımları, uyarı sistemleri, serinleme merkezleri, riskli gruplara yönelik sağlık hizmetleri, veri izleme ve

değerlendirme sistemleri gibi alanlarda kamuoyuna açık, sistematik ve uygulamada karşılığı olan bir planlama sürecine dair bilgi bulunmamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün açık ve uzun süredir bilinen tavsiyelerine rağmen Türkiye'de il düzeyinde ya da ulusal düzeyde aktif biçimde yürütülen bir sıcak-sağlık eylem planının olup olmadığı kamuoyuna açıklanmamıştır.

Bu bağlamda;

1. İstanbul'da sıcak hava dalgalarının etkilerine ilişkin ilçe ve alt-ilçe düzeyinde kırılganlık analizleri yapılmakta mıdır? Bu analizlerde demografik yapı, sağlık göstergeleri, kentleşme yoğunluğu ve altyapı durumu dikkate alınmakta mıdır?
2. Kentleşme düzeyi düşük olan Adalar, Sarıyer, Tuzla, Çatalca, Beykoz gibi ilçelerde ölüm riskinin daha yüksek olduğu bilimsel olarak ortaya konmuştur. Bu ilçelerde kırılgan gruplara (yaşlılar, kronik hastalar, yalnız yaşayanlar) yönelik serinleme merkezleri, ev içi iklimlendirme destekleri, mobil sağlık hizmetleri gibi özel uygulamalar hayata geçirilmiş midir?
3. Sıcak hava dalgalarına karşı İstanbul'da kamuya açık, ücretsiz, erişilebilir "serinleme alanları" veya klimalı geçici barınma merkezleri kurulması yönünde bir planlama yapılmakta mıdır?
4. Sıcaklık eşikleri aşıldığında, riskli gruplara ulaşacak şekilde çalışan bölgesel ya da ulusal düzeyde bir erken uyarı sistemi kurulmuş mudur? Kurulduysa, bu sistem kırılgan gruplar için nasıl özelleştirilmiştir?
5. Türkiye'de sıcak hava dalgalarına bağlı ölüm ve hastalık verilerini içeren güncel, düzenli, coğrafi temelli bir izleme ve raporlama sistemi var mıdır? Varsa bu veriler kamuoyuyla hangi sıklıkta ve şeffaflıkla paylaşılmaktadır?
6. Sağlık Bakanlığı tarafından, sıcak hava dalgalarına özel, güncel, uygulanmakta olan bir Sıcak-Sağlık Eylem Planı (Heat-Health Action Plan) bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa, bu plan hangi kurumlar arasında işbirliğiyle yürütülmektedir?
7. 2015 yılında yayımlanan genel iklim-sağlık eylem planı güncellenmiş midir? Güncellenmediyse, sıcaklık artışı ve yaşlı nüfusun büyümesi gibi yeni riskleri içeren bir revizyon süreci başlatılmış mıdır?
8. Sağlık Bakanlığı'nın, 65 yaş üstü bireylerin sıcak hava dalgalarına bağlı sağlık risklerine karşı korunması amacıyla, yerel yönetimlerle ve meteorolojiyle iş birliği içinde yürüttüğü herhangi bir uygulamalı koruyucu sağlık programı bulunmakta mıdır?